

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Kétszázötven oldalas.	Előfizethet a kiadói hivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadói hivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő: NÉMETH ÖDÖN.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 5 ft — kr. Félévre . . . 2 ft 50 kr. Negyedévre . . . 1 ft 25 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 60 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyitólír sorozatát 50 kr. Többes-íri hirdetésekért engedmény
---	--	--	---	--

A fekete sajtó.

(N.) A híres spárgatermelő „Pesti Hirlap“ nem régiben ezen a néven emlékezett meg a keresztény sajtóról.

Ez a szabaddkőműves lap, mely vezércikkeiben a katolikus papságról olyan gyalázatos kifejezések kíséretében emlékezik meg, melyet valószínűleg külön díjazás mellett gyártanak a lipótvárosi zsidógyerekek, rendkívül dühöng, hogy létezni még Magyarországon keresztény lap és keresztény hirlapiró.

Hát bizony akármennyire dühöngenek is, létezőnk, s tudjuk jól, hogy éppen a keresztény sajtónak folytonos terjedése az, a mely ezt a héber-szabaddkőműves lapot tájéktól dühre ingerli.

Ez a fent említett lap volt az, amely pár héttel ezelőtt vezércikkében a katolikus főpapságról és alpapságról visszaadhatlan kifejezések kíséretében emlékezett meg, a mely kifejezés között a „megvadult alsópapság“ s a „felekezeti gyűlésvész rugásai“ mint szalonkifejezések szerepeltek. És ugyanez a lap tíz nappal később, megremülve maga is szemtelenségeinek következményeitől, ugyancsak vezércikkben történeti adatokkal bizonyítja az előbb agyon rágalmozott katolikus főpapság hazafias érzelmeit, s hogy e számon-bánom egészen simán ne menjen jónak látja a katolikus sajtónak rantani s azt mint fekete sajtót antiszemizmussal s azzal vádolni, hogy elállják a sekrestyéhez vezető utat s terrorizálják a katolikus papságot.

Félelmében nem először hangoztatja ellenünk a zsidósajtó, hogy antiszemitaik vagyunk daczára annak, hogy több ízben ki lett jelentve, hogy a néppárt nem antiszemita s nem is lesz az soha. No de azt azért ne várják ám, hogy szemiták legyünk!

Tudtunk szerint létezhetik egy közép ut is e kettő között, az a mely nem akarja embertelenül elnyomni a zsidóságot, de megakarja és megtudja védelmezni a kereszténységet a zsidók jogtalan hatalmaskodásától, s a közügyekre gyakorolt s számarányuknak éppen nem megfelelő nagy befolyásától. Ezt nem a zsidók elleni gyűlölködésből tesszük, mert hisz bennünket a keresztény vallás vezérel tetteinkben, hanem tesszük pusztán a jogos önvédelemből, tesszük azért, mert a zsidósajtó határtalan vakmerőséggel támadja egyhá-

zunkat, vallásunk elleni gyűlöletre izgat s vallásos érzelmeinket lépten-nyomon gúny tárgyává igyekszik tenni.

Nem elvekkkel — mert hisz azzal nem birnak — hanem személyeskedéssel harcolnak ellenünk, s az antikeresztény törekvéseket akarják elterjeszteni, hogy első sorban a katolikus egyházat, másodsorban a kereszténységet tönkre tegyék Magyarországon.

Ők hazafiasak és türelmesek, mikor nyíltan hirdetik a katolikus egyház lerombolására irányuló törekvéseiket: mi terrorizálunk, ha megtámadott vallásunk védelmében tömjöüllésre hívjuk fel a katolikus híveket. Ők a pápa követét a leggyalázatosabb kifejezések kíséretében támadhatják meg számtalanszor s mi ha egy család ügyünkről megmerjük írni, hogy zsidó: antiszemitaik vagyunk s veszedelmes, felekezet ellen izgatók. Ők vakmerően megirhatják, hogy bennünket mindenáron — ha kell törvénytelen eszközök igénybe vételével is — de el kell tiporni; mi ha védelemre hívjuk fel a híveket: lázítunk!

Ilyen az a boszorkánykonyha, hol a liberális sajtó elveit terjesztik.

A sok furfang között nem utolsó az, melylyel most azt fogják ránk, hogy terrorizáljuk a katolikus papságot s elálljuk a sekrestyéhez vezető utat. Jól tudjuk, hogy éppen ők, ezzel az alattomos esel-fogással akarnak terrorizálni bennünket.

Nem első kísérletük ez, számtalanszor megpróbálták. Azt hitték, hogy a gyanúsítás megfélemlít, s a folytonos rágalmozatok ellen való küzdelem kimerít. Természetesnek találjuk az ő okoskodásukat, maguk után ítélnék meg bennünket is. Azt hiszik kenyérkeresetnek, üzleti vállalkozásnak tekintjük a hirlapírást s ha az anyagi haszon nem áll arányban a szenvedett méltatlanságokkal, majd nézünk magunknak valamelyik liberális lapnál jövedelmesebb s nyugodtabb helyet. Elég szomorú, hogy oda jutott a magyarországi sajtó, hogy nem az elvek vezérlik a legtöbb hirlapíró tollát, nem a lelkesedés tartja nehéz munkakörükben, hanem az anyagi érdek.

Nagy tévedésüket azonban kiigazítjuk. Tudtuk mi nagyon jól mikor a néppárt elveiért tollunkkal sikra szálltunk, hogy röögös pályára lépünk, a hol az eszközökben nem válogatós liberálizmus minden piszkos támadásának és gyanúsításának ki-

leszünk téve. De elveikért, vallásos hitünkért szállottunk sikra, és ők akik a vallásosságot nem ismerik, nem tudhatják, hogy ez olyan vértje az igaz hívőknek, a mely megvéd bennünket a rágalmozás és gyanúsítás minden támadásával szemben. Nem tudják ők, hogy nekünk lelkiismeretünk a legfőbb bíránk s a mig ezzel ellentétbe nem jutottunk nyugodtan türeink minden gáncsot és bántalmazást, melylyel ellenfeleink illetnek.

Csunya harcmodor, melyet a sajtó jelenleg használ. A megzavarodott liberálizmus minden szennyét, piszkát a felszínre hozza, s a kifejezésekben mindég a leggyalázatosabbakat használják a jobb izlésűek borzalmára.

Azt hittük engedni fog ebből a tenorból a liberális sajtó, azt hittük magába száll. Sajnos tapasztalat, hogy terrorizmusuk ujabban még veszedelmesebb mederbe csapott át, most már nekünk fordul, a katolikus sajtónak, bennünket vádolva mindenért.

Nem úgy van uraim! A hibásak nem mi vagyunk. Mi csak természetes következményei vagyunk az egyházpolitikai ellenléteknél, mely hogy létrejött, annak előidézője az önök liberális politikája s önöknek visszatérítő küzdelme e politika érdekében.

Sokkal előbb, mintsem Magyarországon néppárti sajtó lett volna, önök voltak azok a kik főpapjainkat, igazhívő mágnásainkat s az egész katolikus egyházat neveletlen módon nap-nap után támadták. Fáj most önöknek nagyon, hogy szembe találják bennünket, kik az önök hazudozásait s rágalmozatit leszállítjuk igaz értékökre, s megakasztjuk terjedésében az önök keresztény ellenes törekvéseit.

Nem mi vagyunk, a kik elálljuk a sekrestyéhez vezető utat. Önök azok! Önök; a kiknek minden törekvése oda irányul, hogy szent oltárainkat rombadöntsék, s szétlúzza a templomban imádkozó híveket, abból börtörépületeket alkossanak. A templom áhitatra gerjesztő bolthajtásai, alatt az ördög fia akarnak tanyát ütni, terjesztve az erkölcselenség kárhuzatos miázmáit.

Vallásunknak, Istenünknek tartozunk azzal, hogy az önök erkölcselenségek, törekvéseit, minden eszközzel megakadályozzuk.

BELFÖLD.

— **A gazságok eltussolása.** Az a nemzet életerejét szípolozó polip, mely a liberalizmus neve alatt garázdálkodik Magyarországon újabbán azon töri a fejét, hogy gazságait mikép tusolhatná el. A keresztény sajtó üldözésével annak munkásait nem sikerült elrettenteni, az igazmondás pedig s tetteiknek folytonos ellenőrzése nem tetszik nekik. Pokoli tervet eszeltek azért ki s a büntető eljárásról készített új törvénytervezethe felvették a sajtószabadság elközbását. Mert nem nevezhető egyébbnek a törvénytervezet azon intézkedése, hogy minden újságoczikéért, mely közhivatalnok vagy hivatali testület ellen irányul, nem mint eddig az esküdtszék elé, hanem a törvényszék elé állítják az újságíró. Tehát nem pártatlan polgárok hanem állami hivatalnokok fognak itélkezni ez ügyekben. Hogy ez a törvénytervezet nem jelent egyebet, mint a liberális gazságok eltussolását, az világos, mert ugyanaz a liberalizmus, mely szájkosarat tesz ezáltal a sajtó munkásaira egyuttal gondoskodni fog, hogy a bírói hatalmat a liberalizmus s a kormány intímusainak juttassa kezére. Es ezek az emberek vádolnak bennünket, hogy visszaakarjuk fejleszteni a szabadságot, ők, akik ma holnap pusztán ünnekeik céljára elkobozzák minden alkotmányos jogainkat? De hiszen még nem törvény ez a tervezet s hisszük, hogy a süppedő mocsarakra épült liberalizmust előbb elnyeli az ingovány, mint sem ezt törvényerőre emelhetné!

— **Liberális fészkelődés.** Most újabbán azon evődnek a liberális lapok, hogy Mária a Dorothea a főhercegnő az egyházi esketést megelőzőleg köteles az anyakönyvvezető előtt a polgári házassági szerződést megkötni. Valóban bosszantó ez a liberális lárna s féppen nem hasonlít a magyar ember lovagiasságához, hogy ilyen lélekemelő ünnepély módozatai fölött valóságos vásári lármát csapnak s a törvény félremagyarázásával akarják a népszerű főherceget, mindenáron a liberális törvénynek alávetni. Az uralkodó család házi törvényei

hála Istennek nem ismerik az anyakönyvvezetőt s így Mária a Dorothea főhercegnő sem tartozik annak létezéséről tudomást szerezni. Ott fog kezdődni és végződni a házasság kötés a Mátyás templom oltára előtt a katolikus egyház szokásai szerint.

— **Széchenyi és a zsidók.** A negyvenes években, midőn a pozsonyi diétán a magyar felsőház a zsidók emancipációjáról tárgyalt, akkor mondotta Széchenyi István gróf, a látnoki tehetségű legnagyobb magyar: „Ha egy üveg tintát a tengerbe öntünk, nyomtalanul eloszlik benne és legkevésbébbé nem változtatja meg színét. Anglia, Franciaország emancipálhatják a zsidókat. De a mi nál magyar levesünk élvezhetlenné válik egy üveg tintától.” — „E kérdést én első sorban nem a szabadelvűség, hanem a nemzeti lét, a nemzeti faj fenntartásának szempontjából fogom fel.” — És a nagy magyar, a ki még a magyar apagyikosnak is kész lett volna megbocsátani, egész jogosan tiltakozott a zsidók emancipacioja ellen. A következőkben igazolják álláspontját. Így történt, hogy jelenleg Magyarországon 800 ezer zsidó van, — míg a hatalmas Angliában 42 ezer, Franciaországban 80 ezer s Poroszországban 280 ezer zsidó tengődik. És ha azoknak fejlődését s a mi fokozatos elszegényedésünket látjuk, keservesen gondolunk vissza a legnagyobb magyar jóstatára.

— **A püspök büne.** Nagy a dühögés a veszprémi árverési hiénák között s a zsidók által sugalmazott veszprémi liberális lap valóságos vitustáncot jár örült dühében, hogy Hornig Károly báró veszprémi püspök több tönkre ment ember vagyonát jó pénzen megváltotta, megmentve a szerencsétleneket, hogy az árverési hiénák még jobban tönkre tegyék őket. Történt pedig ez eset úgy, hogy a veszprémi püspök szétszórta fekvő birtokaiból 1200 kat. holdat eladott a kisgazdáknak, a melyből befolyt összegben a veszprémi határban vásárolt földeket. A „holt kéz”-nek ez a szerzeménye nagy zajt és gezereszt csinált a zsidó árverési hiénák táborában azért, hogy nem

juthatott egy szerencsétlen megszorult ember sem az utóbbi időben kezeik közé. Üvöltöz is a veszprémi liberális szócső, mint a pupos ember, ha hátba ütötték. No de ezek a hangok nem hallatszanak ám a mennyországba!

— **Ki vallhatja magát néppártinak.** Nem világoztja meg semmi jobban a liberálisok terrorizmusát, mint Fürster Aurél orsz. képviselőnek a „M-g”-ban közölt nyilatkozata, melyben kijenti, hogy az Ugronpárthoz tartozik. Az érdekes levelet a következő sorokból fejezi be: „Ha néppárti volnék. van annyi vagyoni függetlenségem és erkölcsi bátorságom, hogy ezt nyiltn, minden tartózkodás nélkül kijelentem, Káva, 1896. július 23. Fürster Aurél, s. k.” — Hála Istennek nem éppen szükséges ehhez vagyoni függetlenség. Csak vallásosnak, becsületesnek és erkölcsi bátorsággal bírónak kell lenni, hogy néppártinak vallhassa valaki magát.

— **Zsidó invázió.** Nem kevésebből van szó, mint arról, hogy a legközelebbi választások alkalmával Bánffy miniszterelnök 165 zsidó képviselőt jelöltet fog támogatni. Ezek az új magyarok, a kik a millenium évében akarják elhódítani az ezeréves Magyarországot, a saját pénzükből viselik a választási költségeket s mert azonkívül lakáji módos támogatni ígérték Bánffy báró politikáját, minden hivatalos hatalomra számíthatnak. Igazán frappsan megnyilatkozása a recipiált szerénységnek! Magyarországon 413 kerületből csak 165-öt akarnak képviselni, a mi nem is sok, ha tekintetbe vesszük, hogy titkos befolyásukat képviselőség nélkül is milyen hathatósan tudták eddig is érvényesíteni a liberalizmus dicsőségére. Sőt mint értesülünk a király gödöllői kerületében is zsidót akarnak felléptetni, hogy ő Felségét is zsidó képviselje. — Ha így haladunk nem sokára ott leszünk, hogy mi fogjuk kérni a zsidóktól, hogy emancipáljanak bennünket. No de előbb megkíséreljük saját erőnkkel emancipálni hatalmaskodásuk alól magunkat.

— **A nagyszombati néppárt.** A Nagyszombat járásbeli összes kath. papság, több vidéki gazda, Nagyszombat város képviselő-

TÁRCZA.

Irgalmas nővér a világban.

Írta: B. d'Amloari Luiza G.

— A „Fejérmegyei Napló” eredeti tárczája —

Egy egész század temetkezett az idők mérhetlen oceánjába, mióta Franciaországban felültette büszke fejét s beszenyenező királyi vérről kezét a forradalom. Ki ne tudná miként járta be ez a szörnyeteg pusztitva az országot rabló bandáival, s miként rázkódtatá meg hamis eszmével egész Európát, lépteinek mindegyikét egy-egy véres határ-kövel jelölvén.

A forradalmárok rövidlátásukban azt hitték, hogy Istenrel is ép úgy elbánhatnak, mint az ő teremtményével, az emberrel. A természetfölötti rendbe erőszakkal belenyulni, az egyház romjai fölül az anarchia zúslaját kitizni, vagy akár magát az Isten földi királyokhoz hasonló módon megbuktatni: ép oly könnyűnek látszott nekik, mint telforgatni egy tetszősszrinti emberi intézményt.

Az egyház kormányzata elleni támadásokat azzal kezdtették, hogy kimondották a papoknak polgári szervezetét, melynek értelmében az államhatalom tiltja az egyház tejjével való érintkezést, megszorítja a püspök és plebánosok tevékenységét s kettétépi a katolikus egység kötelékét.

S hogy az erőszakos áramlat ellenséges indulatát még jobban kifejezze, nem kevesebbet követelt az egyház szolgáitól, mint az új törvény iránti hűség esküjének letételét. S ezzel azon alternatíva elé állította őket, vagy megtagadni lelkiismeretük szavát, vagy idegen föl-

dön a számkivetés kenyerét enni. Így értették a forradalom emberei már első föllépésüknél a szabadság és türelem fogalmait.

Tisztelet és elismerés a francia papságnak, hogy kevés kivétellel oly becsülettel állotta ki a próbát! mert legnagyobb elszántsággal ragadta meg a követelt esküt, választván helyette inkább fogságot, számkivetést. Nagy részük valóban börtönbe került, még nagyobb részük pedig a forradalom találmányán, a nyaktilon vérvél pecsételte meg Isten s egyháza iránti hűségét. Ismét mások hazájuktól megfosztva koldusbottal kezükben külföldön kerestek menedéket.

Szomoru idők s lizony tekintetben nagy idők valának ezek: a hithűség és testvéri szeretet gyakorlásának nagy napjai. Ha az előbbi erényt méltán csodáljuk a francia papságban, ugy nem kevésbé tünteti ki az utóbbi a szomszédos népeket, kikről az irgalmasságnak nem egy megható példáját örzi a kegyelet.

A szeretet ezen hősei között, kik tevékenységüket e hontalanok segélyezésének szentelék, különösen figyelmet kelt egy svájci nő, kinek története balzsamos illatot hint eme szomoru idők vértől párolgó évkönyvei közé.

Jól esik szívemnek, hogy egykoru családi iratokból és közeli rokonok elbeszéléseiből nekem jutott a szerencsés, ezen nemes urnének életéből e vonásokat papírra vetnem, a kit mi joggal nevezhetünk a világ zajában élő irgalmas nővérek.

1778. október havában Mária-Einsiedeln kegyhely híres templomában két előkelő svájci nemes család sarja lépett egymással házasságra, név szerint: Sury-Bussy Vilmos József Solothurnból és Tschudy Luiza Glarusból. Régi

szép szokás az Svájc előkelő katolikusai között, hogy az említett templom Mária-kápolnájában áldassák meg házasságukat. Vagy legalább is azzal kívánták frigyüknök a kegyteljes égi Szűznek oltalmát megnyerni, hogy menyezőjük után — a manap nagyon divatossá vált nász-ut helyett — e kegyhelyre zárandokoltak.

A fiatal házasok tüzhelyét csendes béke és szeretet édesítette s az ég áldását két fiu és két leányka alakjában küldte rájuk. A gondviselés ugy akarta, hogy Sury-né ne csak saját családjának boldogítója, hanem azonfölül a szerencsétlenek nagy családjának is vigasztaló angyala legyen.

Franciaország papságából igen sokan, kiket a forradalom földönfutókká tett, a vitézség, szabadság és jótékonyágáról nevezetes Svájcba menekültek. Nem gyűjtöttek ők kincset a földi kincsmaikból, hanem az egyház szándékának megfelelőleg a szegényekkel osztották meg javaikat. Sokan ugy hagyták el plebániájukat, hogy utravalót sem községüktől, sem rokonaiktól nem kértek, sőt, hogy még a szükséges ruhazzal sem rendelkeztek.

Ily elhagyatottság között kopogtattak ismeretlen hitsorsosaik ajtaján Solothurnban, s majd itt, majd ott barátságos fogadtatásban részesítették őket. Történt pedig mindez 1793-ban. Sury-né is menhelyet nyújtott az inasgepek egyikének és ezzel együtt gyakran másokat is asztalához hívott. Ugyangy tettek más családok is s a pillanatnyi nyomort ezzel eloszlatták. De fájdalom, a szükölködők száma nőttön-nőtt s egyesek segítsége elégtelennek bizonyult.

Ily körülmények között penditette meg

testületének egy része és számos választópolgár szerdán értekezletre gyűlt össze, mely a következő pontokban állapodott meg. 1. Az értekezlet kimondja, hogy a Nagyszombat járási néppárt, mint ilyen, határozott alakban megalakul és akcióba lép, elnöki pedig Ocskovszky Ágost választatik meg. 2. A közelendő képviselőválasztásra jelöltet állítanak, személyét illetőleg azonban most nem határoznak. 3. Legközelebb népgyűlést tartanak Nagyszombaton.

Öngyilkosok.

Főiinkai életünk egy általánosan ismert alakjától, a ki évek előtt visszavonult a politikai szerepléstől, kaptuk az alábbi nagy feltűnést keltő sorokat.

A levél elején felelmi politikai szerepléséből azokat a mozzanatokat, melyek évek előtt azt az elhatározást érezték meg benne, hogy a politikai élettől visszavonul. E bevezetés után, melyet kihagyunk, miután ez azonnal felismerhetővé tenné a levél íróját, a következőket írja:

„S így látva egyfelől az önzést, a mely lépten nyomon kész feláldozni az országos érdekeket, másfelől pedig az alattomos gyűlölködést, mely a politikai ellenfeleket családi életükben támadta meg: felkeltem adnom azt a reményt, hogy én s a hozzám hasonló gondolkosok maroknyi csapata, megállíthassuk az elzúllás örületes lejtőjén az alkotmányos életet. Lehet, kishitűséggel vádolnak, hogy látva a veszedelmet, mely az országot fenyegette, a helyett, hogy élbe álltam volna a vesztükbe rohanó örülteknek, kitértem előlük a gyáva ember okos előre látásával.

De én azt tartom, esztelenség lenne egy óriási lavina halálos gördülését ember kézzel megállítani akarni. Nem használtam volna a közügynek, ha előbök állok, de magamnak ártottam volna vele. Mert jóllehet erősebb voltam annál, semhogy az agyongyöngyöléstől félmem lehetett volna, de nem hátrihattam volna el minden csapását annak a kőnek, melyet gyakran láttam benyulni a családi szentélybe is,

az eszmét egy előkelő társaságnak egyik tagja: nem vállalkoznék-e valaki, ki a száműzöttek ellátására rendszeresen gondoskodik? A gyengéd-szívű Suryné úgy érezte, mintha a gondviselés szavát hallaná s a kérdés egyenesen neki szóltana. Tüstént el is tökélte magában, hogy az ügynek élére áll és az Isten szolgálóinak gondozását életfeladatának fogja tekinteni. Miután megnyerte lelki vezetőjének és férjének beleegyezését, azonnal tervének megvalósításához fogott.

Első kísérlete aláírók gyűjtésében állott, de az eredmény nagyon csekélynek mutatkozott. Épen a francia forradalom volt az, mely nagy veszteségeket okozott Solothurnnak. A francia korszakában álló svájci csapatok leküszöbölése s a Solothurnban székelő francia követségnek megszüntetése által — mely egyuttal anyagi előnyöknek megszűnését is jelentette — számtalan család kereset-forrását vesztette el. A szerencsétlenség betetőzése képen ép azon időtájtban Uri és Unterwalden öskantonok is sokat szenvedtek felhőszakadás s más iszonyu csapások által. Ezek is csak a velők szövegetében állók szívével kopogtattak segítségért.

Mindeme szomorú viszonyok és szerencsétlenségek a francia papság segélyezését a legszűkebb határok közé szorították, ugyanarra, hogy Sury né gyűjtésének befejezésével csak néhánynak ellátásáról gondoskodhatott. De azért nem csüggedett. Tudta, hogy minden jó ügynek a kezdet csaknem elháríthatlan nehézségeinek leküzdésével kell kiállnia a tűzpróbát.

Az aláírások nemsokára szaporodni kezdének, úgy hogy most már hat száműzöttnek biztosíthatott szállást és ételmezt. Egyik napon 3 Louis d'ort (francia arany) kapott a solothurni

hogy lehetlenné tegye, ha másnt nem lehet, ott az ellenfelet. Én is: családós ember vagyok s azidőben két felserdült leánynak atyja s a kinek ilyen féltett kincsei vannak, az sohasem lehet elég erős, hogy azokkal a gazokkal szembe szálljon.

Majd eljön az idő, a mikor a világosság gyull a kuliszák mögött s azok kik ma a nézőtérén vannak, beláthatnak a titkos gépezetekbe, a melyek a sülyesítőket mozgásba hozták s megfogják látni azokat a hihetetlen gyalázatos eszközöket, melyeket a politikai színház rendezői felhasználtak a darab sikeréhez. Akkor majd megfogják érteni az én télelmem alaposágát is.

Olyan viszonyok voltak akkor, hogy az önértetes, becsületetes ember nem tehetett egyebet, minthogy félreáljon s várjon.

Igen, én már akkor egész bizonyosra vettem, hogy ez a rendszer s ezek az emberek önmagukat fogják tönkre tenni. Hogy ez azonban ilyen hamar bekövetkezzék, akkor még legmérszebb álmaimban sem reméltem.

Miután e rendszer bukása az egész országot, egy átkos lidércnyomás alól szabadítja fel, nem lesz érdektelen, ha egynemely dolgot, mely az avatatlank előtt ismeretlen, megvilágítok.

A liberálisok és a szabadkőművesek tökéletesen egy malomban örölnek. Minden államban a szabadkőművesek titkos munkájának következményei a liberális mozgalmak. Nem mond ezzel azt, hogy a liberálisok mind szabadkőművesek, sőt ellenkezőleg! Megvagyok győződve, hogy a liberálisok nagy többségének fogalma sincs, hogy a hangzatos frázisokba burkolt liberalizmus előmozdításával a szabadkőműves vallástalanságnak állanak szolgálatában.

A legtöbbje elámitott, naiv ember, a ki hiúságának hízleget azzal, hogy a fölvilágosultak közé tartozik. S mert a liberalizmus az egyéni szabadság kiterjesztését látszik czélozni, legalkalmasabb táját mindég ott találja,

szerezet egyik tagjától, mire ő ápolójainak számát azonnal nyolczra emelte. Így ment ez a nyár folyamán tovább s 1793. év november havában már huszónhétre emelkedett azoknak száma, kik ellátásban részesültek.

A kereszteni felebaráti szeretet nem a számvetésből él. Irgalmas nővérünk sem számította krétával kezében, mit bír meg az a gyenge pénzalap, melyet annyi utánjárással összehozni sikerült. (O csak a szükség nagyságát tekintette, a segítséget hozzá Istentől várta. „A mi bankárunk a mi mennyei Atyánk, szükség esetén váltót írunk az ő nevére, s ha fizetni kell, ő lesz oly kegyes, hogy cserben nem hagyja gyermekeit.“ Ezt szokta Sury né a maga bátorítására mondogatni.

1794-ben Isten irgalmasságára és ápolójainak javára új váltót szándékozott kiállítani. Nem kisebb tervet forgatott elméjében, mint vállalatát lényegesen megnagyobbítani. Míg eddig ugyanis magánházakban külön-külön fizetett a száműzött áldozókért ellátási díjat: most közös asztalt akart számukra berendezni, hogy a közös étkezés mellett lehetséges megtakarításból a jótékonyt még többel szemben gyakorolhassa.

Sury asszony már intézkedett arra nézve, hogy az 1794. év első napján egy tágas teremben közös ebédre gyűjttesse majd kedves elhagyatottjait, midőn épen Szilveszter estéjén mondták fel a bérelt helyiségeket, persze felsőbb helyről jött parancs következtében. És most e pillanatban igazán nem tudta, hol és miként helyezze el szegényeit a következő napra, hogy az új esztendő új csalódással ne köszöntson be.

a hol a szabadság utáni törekvések a nemzetben magában erőteljesen lüktetnek.

Egy rövid belepillantás a szabadkőművesek boszorkányi konyhájába azonnal meggyőz mindenkit arról, hogy a szabadkőművesek jelzavai és titkos törekvései tulajdonképpen a nemzetek elkereszténytelenítését czélozzák s éppen azért a legnagyobb agitációt mindenütt a zsidóság fejt ki a szabadkőműves czélok előmozdítására.

A mi különleges helyzetünkben a hol a zsidóság oly nagy számarányban, s oly hatalmas vagyoni erőben, a szabadkőművesek 70%-át a zsidók képezik. Ezeknek a mi szabadkőműveseinknek a nemzetközi szervezetben való működése hozta felszínre az egyházpolitikai törekvéseket, a melyeket hajlandók vagyunk tökéletesen a zsidóság rovására fölrini, holott ez tulajdonképpen a titokban működő szabadkőműveseknek legnagyobb győzelmét jelenti. Hogy mi a zsidóság működését s agitációját láttuk csak, ez amint jelöb már említettem annak tulajdonitandó, hogy nálunk a szabadkőművesek majdnem azonosak a zsidósággal.

Mikor én a politikai küzdőterem voltam, a képviselőházban a zsidóság nagy csekély számmal volt képviselve. Azok is csendes, hallgató alakok voltak, a kinek legnagyobb részét nullának tartották. Három zsidó volt, a kinek némi tekintélye volt a pártban: Falk Miksa, Warmann Mór és Chorin Ferencz. Valami nagy befolyást azonban egyiknek sem tulajdonítottunk. Tudtuk ugyan, hogy Falk, mint a Lloyd szerkesztője s Warmann mint a zsidóság feje ezen a réven érvényesíthetnek magukat, de ők sokkal szerényebbeknek látszottak, hogy sem őket befolyásosoknak láthattuk volna.

Falk Miksával én az időben elég bizalmas lábon állottam s gyakran felkerestük lakásainkon is egymást. E bizalmas összeköttetés sem mutatva előttem Falkot befolyásos embernek. Megtörtént ugyan, hogy őt meglátogatva gyakran ott

és a midőn véges szemével forrást a segítségre felfűzőni már sehogy sem tudott, Isten váratlanul is nyitott meg íyet még épen jókor. Ugyanazon a napon egy fiatal hölgy, kit nemrég férjétől fosztott meg a halál, az elköltözöttnek emlékére rendelkezésre bocsajtott egy szép termet, konyha és pinczével együtt, s így bár nagy nehézségek árán a közös étkezés rendje megkezdődhetett az új évnek hajnalán.

Ki írhatná le a száműzöttek örömét, mely átjárta a szívöket, midőn oly hosszú idő után legelőször telepedhettek ismét egymással, mint egy a családi asztal köré? Ki írhatná le a megelégedést, mely Sury asszony szívét boldogította, látván a szerencsétlenek szemében az öröm könyveit gyöngyözni, s arcuk vidám vonásain a teljes megelégedés sugarait felragyogni?

De e gondviselőszéri nőnek életfeladata tulajdonképpen csak most kezd igazi nagyságban feltűnézni. S hogy megértésük kedves olvasóinkkal mire képes a kereszteni nő, ha igazán a kereszteni eszmék szolgálatába áll, azonnal elárulom, hogy Sury né e naptól kezdve naponként nem kevesebb száműzöttet táplált közös asztalánál, mint nyolczvannolczat, s hogy ezenfölül még harminczat, kik részint öregség, betegség, részint más okok miatt a közös étkezésben részt nem vehettek, hetenkint pénzzel segített. Mindezt pedig nem épen egy hónapig, vagy csak egy esztendőre gyakorolta, hanem négy álló esztendőig, egész halála napjáig megszakítás nélkül.

(Vége köv.)

találtam a generálist is, Tisza Kálmánt, nem egyszer Warmann Mórral együtt. Érkezésem mindannyiszor bizonyos feszült hangulatot vitt a társalgásba, melyet nem lehetett észre nem vennem. Többször tűnődtem ez érdekes látogatásokon s tudakozódásom mihamarabb meggyőződött, hogy Tisza és Falk között nagyon szoros az összeköttetés s minden nevezetes pártpolitikai lépések előtt hosszasan tanácskoznak.

Bár különösnek találtam e rendkívül bizalmas viszonyt, mely sem a pártkörben, sem a parlament épületében soha sem nyert kifejezést, azzal igyekeztem megmagyarázni, hogy mint a hivatalos organum vezetőjével konferál Tisza Falkkal s az instrukciókat adja meg neki.

Történt azonban, hogy állást foglaltam Tisza politikájával szemben s a pártgyelem alól emancipálni akartam magam. Ez időben egy délután felkeresett Falk.

Látogatásának elején mindjárt reátért az én állásfoglalásomra s eleinte baráti viszonyunk alapján igyekezett meggyőzni álláspontom helytelenségéről. Egy félórai vitaközlés után, mikor egy alkalommal ismételt, hogy megmaradok elhatározásomnál, Falk felugrott helyéről és olyan hangon, melyet nemcsak velem, de mással szemben sem használt soha, azt mondta:

— Ha örült vagy, — magadnak tulajdonítsad a következményeket!

Valósággal megdöbbenett ez a hang; s az arrogans felsőbbég, amellyel elem állt felbűszített.

— Ki vagy te, hogy ilyen hangon beszélsz velem? Képviseletársamtól az ilyen hangot visszautasítom.

Különben is rut arcával úgy nézett ki, mint egy Mephistó, mikor gunyosan mosolyogva válaszolt:

— Hogy én tulajdonképpen ki vagyok, azt te még nem tudod. De megfogod tudni!

És valóban megtudtam rövid idő alatt, hogy ez az igénytelen megjelenésű, szerény ember, minden a pártban. A keze nyomását mindenütt tapasztaltam. () volt a sugója, mindenese Tisza Kálmánnak.

Mikor visszaléptem a politikai élettől, akkor már a felsőház elbukttatta a keresztény-zsidó házasságot s nyoma sem volt a pártban a mai liberalis áramlatnak.

De a zsidók a parlamentben gyorsan szaporodtak. Falk nem kapott semmi kitüntetést, maradt továbbra is látszólag szerény, igénytelen ember, valójában pedig gonoszlelke a pártban.

S szabadkőműves zsidóknak elhatárolása aztán felszínre hozta az egyházpolitikai reformokat. A ravaszság s az erőszak törvényerőre is emelte.

Az első időkben megdöbbenem a következményektől, mert az első pillanattól kezdve láttam annak titkos kéznek működését, mely a Tiszát követő miniszteriumok alatt is változatlan eszközökkel harcolt. Nagyon félttem, hogy a nemzeti közérület már sokkal jobban el van nyomva semhogy az erőteljes hullámverése a liberalizmus czéje alatt működő szabadkőműveseknek el ne temetné.

Nem tudok elég hálát adni az Egeknek, mely életet adott a néppártnak, életet és erőt, hogy felrzza kábultságából a nemzetet.

Nagy szerencséje volt ebben, hogy jelenleg a ravasz, nagyesszű politikust Tisza Kál-

mánt és kabinetjét az epigonok élén álló Bánffy báró helyettesíti, a kiben koránt sincsenek meg az egyéni tehetségnek azok a nagyméretű alapjai, a melyeken vesélyesen hihetnek el a Tisza-Falk rendezők tanácsait. A naiv keresztül vitele a tanácsoknak a titkos kéz működését itt is ott is felszínre hozza, s ez nagyban segíti elő a néppárt terjedését, mert a nemzet kezd ébredezni s kezdi látni azt a gyalázatos komédiát, a melylyel évtizedek óta fosztogatja a szabadelvű kormányzat.

A zsidóknak, a szabadkőműveseknek harcmódora, s gögös elbizakodottsága napról-napra oly méreteket ölt, hogy bátran el lehet mondani azt, hogy a szabadkőműves zsidóság jelen hatalmi tulkapásaival valóságos öngyilkosságot követ el. Önmagát öli meg határtalan szemtelenségével.

Egész Európában bukófélben van a liberalizmus s ennek más országokban a szabadkőművesek felismerése volt legfőbb oka. Nálunk a zsidóság képviselvén a szabadkőműveseket egész bizonyosan állíthatom, hogy a liberalizmus közeli bukását Magyarországon a zsidóság hallatlan elbizakodottsága fogja siettetni, a kik a liberalizmussal együtt önmagukat is meggyilkolják.

Azért csak hagyjuk öhet dühöngeni s örvendezzünk, ha mentől nagyobb arroganciával törnek a keresztényekre. Ez lesz a haláluk!

Megszökött rabok.

A rabkenyérén való élőködés nagyon keserves, de még keservebb a szabadság utáni vágyat leküzdeni.

Igy vélekedtek Székely János és Németh Gusztáv rabok is. kik a székesfejérvári ügyészségnek a megyeházán levő börtönében ilték le büntetésüket. Mind a két rab fiatal, alig 21-22 éves s már is kénytelenek a börtönben sinylódni.

Az egyik, Székely János csordás volt s most iltte a 1 1/2 esztendőre jogerősen kiszabott börtönbüntetést, a másik Németh Gusztáv alig két hónapja, hogy a börtönben van. Már 6 évet töltött javítóintézetben is s mikor onnan kikerült, a helybeli zircziek rendházába állt be szolgának.

Ugylátszik azonban, hogy a javítóintézetben sem tudták megtanítatani az enyém és tied közti különbségre, mert három zirczi tanárt lopott meg, kiknek szobáit takarította. E miatt került a törvényszék elé, mely őt 2 és fél évi börtönre ítélte. Az ügyész és a védő felelőse folytán ügye a kuriához került, mely még nem végzett vele s így az ítélete nem jogerős.

Székely János már régóta szöte a terveket a megszökésre s mindenki előtt úgy tűntette fel magát, mintha megtért volna. Meg is biztak benne a börtönőrök. Székely ment fel rendszeren egy örrel a padlásra, hogy oda a kész gyékényt felvive a fonáshoz szükséges kákát hozzon le, mert tudvalevőleg a rabokat a gyékényfonás mesterségére tanítják be.

E megbízásban aztán könnyen kieszelte a tervet s azt Németh Gusztávval tudatta, ki ráált is biztatta Székelyt. Tegnap délután 5 és 6 óra között alkalom kínálkozott a terv keresztül vitelére, mert Székelyt az ör nem kísérte fel a padlásra, hanem elment addig a mászó gép szobába, hol a rabok egy része az iratok sokszorosításával foglalkozik.

Székely látván az alkalmat, a dolgozó szobában levő padláskulcsokat magához véve Némethel a padlásra ment. A padláson kulcsaikkal őt tűzfal ajtaját kinyitván elértek a padlás azon részébe, hol lécezzel elrekesztett fülkében a rabok régi ruhája fekszik csomagokba kötözve. A fülke ajtaját állítólag a rajta felejtett kulccsal kinyitván, mindenik kikereste saját csomagját, melyre a nevük tintával volt rámozolva s átöltözököttek.

Az átöltözöködés után a padlás ama részébe mentek, mely a kis közütczára nyílik s ott kiszedve egy pár cserép zsindelet, olyan nyilást csináltak, melyen kiférhettek. Ekkor a padláson levő erős kákából kötelek fontak s azt megkötvé először Székely próbálkozott leereszkedni. Kezébe vette a kötél másik végét, melyet azért nem bocsájtottak le, ne hogy észrevegység és a lyukon kibujt. Mikor már annyira ereszkedett, hogy a feje elérte a tetőzet szélét, a kötél elszakadt s Székely leesett. Csak hogy nem ütötte meg magát, mert a föld ott nincs kiköveze s így puha. Hamar lábra állott és a közön kitélé sétált lassan, nehogy feltűnjék.

Ekkor azonban már a megyeház tetejét zsindelezökknél foglalatokodó kis lány észre vette őket s egy börtönörnek tudtára adta, hogy a rabok szöknek.

A börtönör rögtön zajt csapot s a menekülő után futott, kit a budai uton észre is vett. A rab a budai uton s az ugynevezett várkör csatorna parton futott végig, követve a börtönör által. A szökevényt a budai uton egy ur felakarta tartatni, de Székely ellökte utjából és tovább szaladt.

A csatorna parton végig futva a zsidó templom előtt egy katonatiszt szolgálja elfogta s a hajszoló Székely József börtönörnek kezébe adta, ki a rabot megkötözte s a megyeházra kísérte két másik börtönörrel együtt, kik segítségére jöttek.

A másik rab Németh Gusztáv mikor hallotta, hogy társa bezuhant, nem merte őt követni, hanem a padláson felhalmozott káka közé rejtőzött.

Ez idő alatt a szökést tudomására hozták Juraszek János ügyésznek, ki a börtönöröket Németh keresésére küldte. De minden igyekezetük hasztalan volt, mert Németh úgy elbujt, hogy nem találhatták meg.

A kereséssel felhagytak, mert már este lett, hanem, hogy a rab meg ne szökhessen, Juraszek ügyész a honvédparancsnokságtól 18 katonát kért segítségül, mert a börtönfelügyelő személyzet csekély arra, hogy a megyeházát minden oldalról erősen őrizze. A tűzoltókat is alarmirozták, kik rögtön megjelentek, hogy netalán a rab felgyújtva a kákát úgy akarjon menekülni.

Németh azonban megmondolta magát s este 9 óra tájban jelentkezett, mire a kirendelt katonaság és tűzoltóság eltávozott.

A szökés mutatja azon szegényes állapotokat, melyben a megyeház börtönfelügyelete van. Ezen az állapotokon segíteni az ügyészség kötelessége lenne, nehogy rövid idő múlva a székesfejérvári ügyészség börtöne éppen olyan neveléses hírnévre tegyen szert, mint Affendakiszék szökései révén a pestvidéki törvényszék fogháza.

Városi és vidéki hírek.

— **Ima a királyért.** Magyarország herceggimnasia legutóbb azon kéressel járult Őszentsége elé, hogy a nagyheti szertartások alatt, különösen nagycsütörtökön, nagypénteken és nagyszombaton a királyért eddig mondott ima helyett más engedélyezzen. Együttal fölterjesztette az új ima formuláját, a melyet Őszentsége jóváhagyott. Az ima magyar fordításban a következőleg szól: „Mindenhátó örök Isten, ki örök hatalommal uralkodik minden nemzeteken, tekints kegyelmesen Magyarországra, hogy királya igazságo: kormányzásban népe pedig hűséges engedelmségben, neved dicsőségére és az ország javára egyértelmű jámborsággal egyesüljenek.”

— **Mária Dorothea főhercegnő.** Mária Dorothea főhercegnő báró Charnancehoz, a francia royalista ifjuság egyesületének elnökéhez a következő táviratot írtette:

A l c s u n t h, július 22.

„Köszönetet mondok önnek jó kívánságaiért és kérem, mondjon nevében köszönetet derék fiatal barátainak is, a kiknek határtalan és hű odaadása ahhoz a férfúhoz, a ki nemsokára férjem lesz, előttem már régóta ismeretes.”

— **A herceggimnasia segélye.** Az esztergommezei szegénysorsu lelkészek között nagy örömet keltett V a s z a r y Kolos bíboros herceggimnasia ama bőkezűsége, ki segélyezésükre 5000 frtot adományozott.

— **Papszentelés.** Egerben július hó 19-én tartotta B a r c s ó k Sándor, Baresók Mihály domaházi plébános öcsese premiciáját. A manductori tisztelet Nagy Antal esperes teljesítette.

— **A király utazási programja.** A király ki jelenleg I s c h l b e n nyaral csak jövő hó 25-én fog Bécsbe visszatérni, s 30-ig marad ott, azután pedig a gácsországi hadgyakorlatokra indul. A király Ischl-tól azért utazik 5 napra Bécsbe, hogy az orosz csári pár látogatását fogadja s őket vendégül tisztelessen. A csári pár 2 napot fog Bécsbe tölteni.

— **Zarándoklat Lourdesbe.** Augusztus 31-én Lourdesbe a szent barlang látogatására indulóknak XIII. Leó pápa teljes bünbocsánatot engedélyez, ha a gyónást és áldozást elvégzik. A zarándoklat-rendező bizottság kérésére a közös külügyminiszter a párisi, berni, zürichi, genfi, lyoni és cetei követségeket meghagyja, hogy a zarándoklóknak mindenképen segítségükre legyenek.

— **A német császár Magyarországon.** Vilmos német császár m o h á c s s z i g e t i útja már elhatározott dolog. Ez alkalommal Frigyes főherceg vendége lesz, kinek gyönyörű nemesvad-parkjában szarvasokra vadász a német császár. A főherceg udvarmesterei hiyatlan már megtette a szükséges intézkedéseket a császár fogadására s az ott tartózkodására.

— **Ezredéves emlékek.** Az ország különböző pontjain felállított és még felállítandó emlékekről már lapunk mult számaiban megemlékezünk. Hátra van még három emlék felállítása a d é v é n y i, brassói és a pannonhalmi emléké. A dévényi és brassó emléket nemsokára le fogják leplezni, mert J a n k o v i c h Gyula ismert szobrász műtermében már készen vannak. A pannonhalmi emlék azonban még nincs készen s így csak alapkövét tesszük le ünnepséyesen folyó hó 26-án. W l a s s i c s Gyula miniszter lesz jelen a kormány képviselőletében az ünnepélyen, hova 25-én az országgyűlés mindkét házában képviselői is leutaznak.

— **Mai tárczánk.** Egy kiváló műveltségű nőnek B. d' A m i l k a r i L o u i s e -nek két folytatásra terjedő munkájának első részét közöljük mai tárcza-rovatunkban. A svájci születésű tehetséges írónő, ki évek óta Magyaror-

szágon tartozkodik, ezt az érdekes munkát lapunk számára írta s miut rendkívül érdekes munkára ez uton is felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Hercegnő áttérése.** Az olasz lapok a legutóbbi napokban arról czikkkeznek, hogy az olasz trónörökös Viktor Emánuel eljegyzti a montenegrói fejedelem harmadik leányát H e l e n á t. Politikai körökben nem tartják ezen házasságot valószínűtlennek, mert a nevezett hercegnő kész a trónörökösért áttérni a r ó m. k a t h o l i k u s h i r t e.

— **A bolgár fejedelmi család a rablók között.** Ferdinánd bolgár fejedelem családjá jelenleg a vilói kolostor környékén tartózkodik, melynek vidékén egy idő óta rablóbandák tartózkodnak. A fejedelmi család biztonságának őrizetére katonaságot rendeltek ki.

— **Az új pénzügyigazgató bemutatkozása.** K l o s s e k Ferenc a székesfejérvár pénzügyigazgatója a polgármesternek hivatalosan bejelentette, hogy működését e hó 11-én megkezdte s egyúttal kéri, hogy az általa kitűzött czél elérésére közreműködjék s hogy a városi tanács a vezetése alatt álló hivatal iránt rokonszenvét továbbra is megtartsa.

— **Ejjeli jégverés.** Tegnap éjjel a város felett vészterhes felhők vonultak végig, melyek ugynevezett fejevári szőlőknél csapódtak le. A jégzápor elverte az ottani szőlőknek egy részét.

— **Fiumeiek Fejérváron.** A fiumei „Árpád” kör tudatja a polgármesterrel, hogy a nevezett kör tagjai a kiállítás megtekintésére Budapestre jönnek, a honnan Fejérvárra is berándulnak, hogy a város környékét és nevezetességeit megtekintésük. Egyúttal a kör kéri a polgármestert, hogy értesítse, nem-e ütközik akadályba tervük keresztülvitele.

— **Goldstein Számi papruhában.** Minden kigondolható módon igyekeznek a zsidó hitsorsosok életkenyerüket megkeresni, de hogy oly vakmerőségre vetemedjenek, mint egy F i s c h m a n n nevű varsói zsidó, nem hittük volna. A nevezett Goldstein Számi ugyanis Erdély több városában járt, s mirdenhol Pál Jenő misszionárius páternek mondotta magát, míg végre Nagy-Szebenben nyakon csípték s kihámozták a joganalul viselt papruhából. Már annyira vakmerő volt, hogy a városi plebánián is járt kéregetni, sőt még a nagy templomban háromszor a szent misén is működött. Letartóztatásakor büröndjében meg is találták a pájosz kaftanját és zsidó nyelven írt jegyzeteit.

— **Zivatarok a megyében.** Folyó hó 22-én szerdán d. u. 6-7 óra tájban Nagy-Hörösök és Hatvan-pusztá határában — mint ottani levelezők értesít — 5 percig tartó jégeső volt mely a lábán levő zabban, szőlőkben, tengeriben és a kertekben nagy kárt okozott. Az ottani gazdák már panaszkodnak a sok eső miatt, mert késlelteti az aratást. Ugyanazon napon Csóron is pusztított a vihar, mely mint értesülünk több ezer frtra rugó károkat okozott. Különösen Szogyeny Marich László birtokán, kinek kertjében levő veteményeket és szőlőtökéket a hegyekről lerohanó ár kimosta. A falu utcáján az emberek pedig egy méteres vízben halászták össze az ár által elragadott fa és cserépedényeket s más tárgyakat.

— **A nagyszombati érseki konviktus programja.** P á z m á n y Péter által alapított nagyszombati érseki konviktus, mely jelenleg V a s z a r y Kolos bíboros herceggimnasia főgondviselése alatt áll fáradhatatlanul küzd ama nemes célnak elérésére, hogy a reabizott magyar ifjuság szemléi és testi nevelésben magyarságra el az intézet falait. Az intézet, melyet Mária-Terézia királyné építtett, teljesen meg is felel a célának, a mennyiben berendezése a nevelés igényeinek tökéletesen megfelel. Külön szórakozási kertje van azonkívül tágas gimnasztikai tere, melyet nyáron a növendékek labdázó, télen pedig korcsolyázó-térül használnak. Közös termel: az étkező, a háló és egyes osztályok termel tágasok, jól

szellőztek. Külön kápolnája van. Egy-szóval a berendezés tökéletes. Az élelmezést illetően, délben rendszeren három és este pedig 2 tál ételt kapnak. Kivételt képez a vasár-és ünneppnap mikor négy tál étel van. Reggelit és uzsonnát is az intézet adja. A szülöket gyermekeik erkölcsi viseletéről egészségi állapotáról és szorgalmáról havonként egyszer értesítik. A növendékeknek tisztaságára és egészségére az intézet nagy súlyt fektetett. A bizonyítványok államérvényesek. A nevelő intézet gimnáziumába csak katolikus ifjak vétetnek fel. Az egész iskolai évre eltartás fejében 350 frt fizetendő, melyben a mosás, orvoslás, kiszolgálás, a rajzolás, a műének, s a franczianyelv oktatása is benne van. Az összeg egyik része a beiratáskor, a másik része pedig január hó végén fizetendő.

— **Agyonütött ember.** Aschenbrenner Mihály elhagyta szülőhelyét Moort, hogy távol fekvő nagy-hantosi uradalomban keresse meg a télire valót, mint aratógazda. De szegény ember még a nyár végét sem érthette meg. Az aratók között versengés támadt, melynek Aschenbrenner áldozata lett, mert kedden az aratók öt agyonütötték. Csütörtök reggel temették el Nagy-Hantoston, miután szerdán törvényszéki felboncolták.

— **Vizbefutó gyermek.** E hó 19-én Pintér József, sáregresi lakosnak 5 éves fia vízbe fult. Közvetlen a falu alatt folyik el a vízvezetatorna, (Sárvíz) a melyen egy szál szögletre faragott fenyő van áttéve, a gyalogközlekedésre. Ezen az egy szál fenyőn ment keresztül a szerencsétlen kis fiu, hét éves bátyjával, hogy a Rétszilanon arató szüleit felkeressék. A nagyobbik testvér szerencsésen keresztül ment; de az utána menő kisebbik testvér egyensúlyát veszítve a vízbe esett, a hol azután halálát is lelte. Érdekes, hogy az életben maradt fiu egy szót sem szolt szüleinek, a kik csak 20-án tudták, hová tűnt el gyermekük, midőn a víz által felvetett hullát a mosó asszonyok kifogták.

— **Állattias zsidók.** Három zsidónak vadállati merényletéről értesítenek Temesvárról. Három gazd zsidó D e u t s c h Mór, W e i s s b e r g e r Jakab és A b e r l á n d e r Ferenc a temesvári „vademel”-hez címzett szállodában július 22-én délután megrohanták a 16 éves R e i t e r Margitot s állati módon meggyalázták. — A szerencsétlen keresztény leány félholtan maradt a tett színhelyén. Mikor kórházba szállították kezelő orvosa feljelentést tett a merénylők ellen a törvényszéknél. Bár mily szigoruan büntesse is a törvény a gazokat, a szegény leányka erkölcsi tisztaságát nem fogja senki visszaadhatni. Eddig csak a családok, szédelgések képezték a Goldstein Számik kiváló tulajdonságait, most már ilyen borzalmas dolgokra is vetemednek recipiált vakmerőségükben.

— **Kerékpárosok kirándulása.** A székesfejérvári Kerékpár-Egyesület folyó hó 26-án vasárnap, kirándulást rendez Bodajkra, hol a kirándulók résztvesznek az akkor tartandó nyári mulatságon. Indulás délután 2 órakor a M o l n á r-kézből. — Az egyesületbe, mint működő tagok, ujabban felvétettek: D o b a y Sándor és T u r y Antal. — V i t t i n g e r Ernő e. titkár.

— **Kutya zsidó — zsidó kutya.** Ezt az érdekes és immár nem szokatlan variációt R a d z i v i l l Sándor herceg hangoztatta nem régen a budapesti Erzsébet-téren, a hol valami Berger nevű zsidó kutya barátokozni kezdett a herceg kuttyájával. A herceg azonban még a kuttyájának sem enged meg, hogy zsidó kuttyával barátokozzék s tekintett nélkül a recepcióra a fent jelzett dühös kifakadásokkal illette Bergert, a ki e miatt feljelentést tett a herceg ellen a büntető járásbírósnál. A napokban tartották volna meg a tárgyalást, ha a herceg időközben nem tette volna át lakását Lembergbe.

— **Bende Imre püspök üdvözlése.** A vármai néppárti gyűlés alkalmával Zichy Nándor gróf üdvözölte Bende Imre nyitrai püspököt, kinek válasza, — mely másnap jött meg — így hangzik: „Becses üdvözlétiket köszönettel fogadom és mindnyájukra Isten áldását kérem. — Bende Imre, nyitrai püspök.”

— **József főherczeg tüzlőtői.** A jövő hó 15-én megtartandó országos tüzlőtői verseny iránt nagy érdeklődés mutatkozik s részvételüket már több tüzlőtő testület jelentette be. Többek között a székesfejéri és az alsóúti is. József főherczeg alsóúti tüzlőtőse — mint értetülünk — huszont emberrel fog részt venni.

— **A tengeri aquarium igazgatósága** lapunk utján értesült, hogy Fejérvárról tömeges felrándulást terveznek a kiállítás megtekintésére. Ez alkalomból levelet intézett a polgármesterhez, mint a szervező-bizottság elnökéhez, hogy ha a programba bevételne a tengeri aquarium megtekintése, az esetben ők hajlandók lennének kedvezményes jegyeket borsátani a szervező-bizottság rendelkezésére.

— **Kommunista falu Magyarországon.** Trencsénmegyében van egy falu, melyet Csicsmagnak neveznek, hol még most is a régi kommunista ház és családközösség uralkodik. A házában szerte kalandozó tót atyafiak legnagyobb részt innen kerülnek ki. A falu községi szervezete a következő: Az ingatlan osztálytalan és elidegeníthetetlen. A család legnagyobb része egész éven hazájától távol él házalásból. A mit keresnek hazaküldik, ott összegyűjtik és év végén elosztják. Huszonnégy éves korában minden legény tartozik megnevelni és az asszonyt a házközösség közös munkájára kötelezi. A család élén a választott családfő vagy pedig a legidősebb családtag áll. A milyen primitív ez a szervezet olyan az életmódjuk is. Mindenki maga készíti a ruháját és házi eszközeit, sőt télvi idején férfiakat is látni fonniszóni.

— **Véres harc katonák és legények között** című lapunk június 5-iki számában megemlékeztünk a Németh Gusztáv vendéglőjében történt verekedésről. Ez ügyben a katonai hatóság által megindított vizsgálat még most is folyik és e hó 30-án dr. Nitsche Ferenc főhadnagy hadbíró városunkba jön Budapestről, hogy a panaszosokat kihallgassa.

— **A bukott leány tragédiája.** Napjainkban nagyon gyakran előfordul, mert a mi cselédeinknek Pestre kell menni, hogy ott kissonyoskodhassanak és ennek rendszerint a vége egy szomorú történet. Ilyen történetnek volt nemrég szomorú hősnője Ritter Teréz sárbogárdi cselédleány, aki szintén felment Budapestre szolgálni. Azonban haza kellett jönni, mert gazdája nem használhatta többé munkára a bukott leányt. Amint haza érkezett irt a csábitónak levelet, melyben kérte, hogy ígérete szerint vegye el, mert ő nem tudja elviselni a szegényt, azonban a csábitó hallgatott mint az rendesen történni szokott. Nemsokára kelepelt Ritter Teréz ablakán a golya s az elzúllott leány, hogy szegyenétől szabaduljon, megfojtotta gyermekét, akit aztán a pinczébe a hordók közé rejtett, de ott megtalálták. Kérdőre fogták a leányt, ki mindent töredelmesen bevallott. A székesfejérvári büntető törvényszék öt két évi börtönrre ítélte, mely ítéletet a budapesti ítélőtábla megerősített, de ezen két évből kitöltöttnek veszi az 1 hó és 22 napot, melyet a vádlott, vizsgálati fogságban töltött el.

— **Új egyenruha.** Régóta tervezgetik már a hadügyminiszteriumban, hogy a gyalogságot díszesebb egyenruhával lássák el. A napokban végre elkészítették és kiosztották kipróbálásra. Az új egyenruha mint értetülünk sokkal kényelmesebb lesz az eddigienél. A zubbony hosszabb szabású lesz a mostaninál, a gallér és a válszalag pedig egészen színes lesz. Az eddigi szürk magyar nadrág helyett pedig bővebb szabású kamásniban végződő

nadrágot csináltattak, hasonlót a bosnyák ezredkéhez. A tisztek egyenruháját egyelőre nem fogják megváltoztatni.

— **Az anyakönyvezési kárpótlás.** Az idei költségvetésbe 150.000 forint van felvéve a különböző egyházak és felekezetek ama lelkészeinek kárpótlására, a kik az anyakönyvvezetés államosítása következtében megkárosodtak. Eme kárpótlási, illetőleg segélyösszeg kiosztására a kultuszminiszter értesülésünk szerint most tette meg az intézkedéseket. Első sorban aránylagosan megosztott az egész összeg s ezután az egyházi hatóságok felhívták a kárpótlási összegre rászorult lelkészek jegyzékének felterjesztésére. A mint halljuk, az orlhodox izr. hitfelekezethez tartozó rabbik ebből az összegből 1125 frttal tartózkodnak.

— **Ártatlanul elítélve.** Szenzációs ítéletet hozott a napokban a szegedi kir. ítélőtábla egy büntügyben, mely ez év elején játszódott le Szabadkán. Január 18-án ugyanis Vörösbárainai Gyula szabadkai iparos feleségét felakasztva találta lakásán. A boncolás azonban megdöntötte azt a feltevést, hogy az asszony öngyilkosságot követett volna el s kiderítette, hogy erőszakosság áldozata. Elfogták tehát a férjét, a ki végül is bevallotta, hogy ő ilte meg feleségét. Epen mikor vallomását elmondta, lépett be sógorja, Bakos István. A férj, hogy bűnösségét megossa, az asszonyra mutatta, azt mondotta, hogy czinkostársa volt. Minden körülmény igazolta ezt az állítást és így fogságba került az asszony is. Márczius 30-án megtartották a végfogyasztást s a szabadkai törvényszék úgy a férjet, mint Bakosné 15 évi fegyházra ítélte. Bakosné felebezett az ítélet ellen s a szegedi kir. tábla az asszonyt teljesen felmentette, egyttal távirati uton elrendelte szabadon bocsátását.

— **Leánygimnázium Budapesten.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter Horváth Jankának, Horváth Gyula országgyűlési képviselő nővérének megengedte, hogy Budapesten egy nagyobb szabású leánynevelő intézetet állíthasson fel, amelynek keretében megengedte egy első magyar leánygimnázium megnyitását. Az új nevelőintézetben ezenkívül elemi iskola, ipariskola és fűzőiskola is lesz. A leánygimnázium elvégzése természetesen pótolni fogja a polgári és felsőbb leányiskolákat. Az új intézet internatussal lesz egybekötve nemcsak az intézet tanulóit, hanem azon leányok részére is, akik az érettségi letévése után az egyetemre fognak járni. A leánygimnázium igazgatója Holló István tanár lesz.

— **Az új királyi palota építése** lázas sietséggel halad. A földből kiemelkedett falak már az első emeletig érnek. Most annál is inkább sietnek mert az ünnepélyek az építést eddig nagyon hátráltatták.

— **Kitiltott liberális újságíró.** A bécsiek úgy látszik alaposan elbánnak a liberálisokkal. A bécsi közéletnek legutóbbi ülésén elfogadta azt az indítványt, hogy a városi közgyűlés termébeől kitiltja a Szeps-féle „Wiener Tagblatt” tudósítóját, a ki hazug és szemtelenkedő tudósításai révén alaposan rászolgált az erélyes intézkedésre. Mikor leszünk mi abban a helyzetben, hogy elbánhassunk érdemök szerint tolaokodó liberálisainkkal?

— **Megnyiták vicinális vasut.** A magyar királyi államvasutak zággrábi üzletvezetőségének kezelése alá tartozó Kapuvár-fonyódi helyiérdekű vasutak július hó 15-én átadták a forgalomnak. Az utmentén fekvő „Fonyód-fürdő telep” csak egy pár nap múlva lesz átadva a gyors- és teherárú-forgalomnak, a személyforgalom azonban már megnyit.

— **Körözés.** Németh István székesfejérvári születésű nős kocsiast a budapesti törvényszék lopás vétségé miatt országosan körözi.

— **Egy jó állapotban lévő kerékpár megvételre kerestetik.** Czim a kiadóhivatásban.

Felhívás

a „Székesfejérvári egyházmegyei róm. kath. tanító-egyesület” tagjaihoz.

Egyesületünk központi és tápintézetű bizottságának meghatalmazásából, mint a két bizottságnak jegyzője, szives tudomására hozom egyesületünk rendes fizető tagjainak, hogy a tápintézet kedvezményeire felvétetni szándékozt gyermekeik érdekében ngs. és ft. Huszár Károly katonák, egyházmegyei főtanfelügyelő urnál, vagy pedig alulirotnál legkésőbb augusztus 8-ig jelentkezzenek. A jelentkezés egyszerűen kéro levélben történik, melyhez mellékelként csatolandó a felvétetni szándékozt fia, vagy leánygyermeknek a mult tanévről szóló bizonyítványa egyszerű másolatban. — Tájékoztul megjegyzem, hogy a most jövő tanévre 6—8 gyermek fog felvétetni, kik közül a leányok a Ferencz-József nőnevelő intézetben, a fiuk pedig tisztességes, vallásos, keresztény polgár-család részeseülnek ellátásban és kellő felügyeletben mérsékelt díjazásért, amelynek negyedrészt a tápintézet tőkéjének kamatai, s ezen intézmény folyó bevételei fedezik. A mult évben a havi díj tanulónkint 10 frt volt, ez évben minden valószínűség szerint ugyanannyi leend. Megjegyzem még, hogy felvételre csak a megye székhelyén Székesfejérvárott a középiskolák alsó négy osztályában tanuló gyermekek számíthatnak.

Az illetékes központi és tápintézetű bizottság augusztus hó legelejen tartandó ülésén fog határozni a felvételi fölött, mely határozatáról a bizottságnak minden jelentkezett tanító-szülő azonnal értesítettetni fog.

Elnöki megbízásból.

Dinnyés, 1896. júl. 25.

Házy Ferencz,

biz. jegyző, dinnyési kántor-tanító.

Közgazdaság.

Taktika.

(-k-n.) A modern magyar politikának ez a bölcsessége. Ez képezte a Bánffy-kormány fegyverét az egyházpolitikai reformok keresztülhajtásában, a taktika foglalt el jogosultlan helyet az Ausztriával megújítandó gazdasági kiegyezési kérdésben. Nagyon gyenge kezekbe van letéve az ország gazdasági érdeke, mikor a Bánffy-kormány csak taktika utján, egyrészt pozíciója súlyát megvédeni az osztalókkal szemben, másrészt legalább a szabadelvű-pártba tudja mesterségesen azt a bizalmat önteni, melylyel az országnak kormánya iránt feltétlenül bírnia kell, közgazdasági fejlődését oly közelről érintő kérdésben, mint a milyen a kiegyezés Ausztriával.

Bánffy sajtóját képező fuffanggal a kormány ugyan elhithetheti bárkivel is, hogy az ország közvéleményét reprezentálja a kiegyezési kérdésben, de mi nagyon jól tudjuk, hogy ez nem igaz; még a szabadelvű párt bizalmát sem bírja, még kevésbé a nemzetét, innét a vereség, melyet a gazdasági kiegyezésben az egész vonalon szenvedett. Nem valamely kirendelt politikai kérdéssről van szó, melyet taktikával úgy ahogy elintézni lehet, hanem gazdasági érdekeink érvényesüléséről tiszteendőn belül. A gazdasági kérdések pedig nagyon rideg valami. Itt a látszólagos sikereket fényes eredménynek feltüntetni nem lehet. Jogos érdekeink védelméért követelni és az erre irányuló mozgalmakat talán elfojtani lehet, de meggyözni

arról, hogy a Bánffy-kormány a magyar gazdasági érdekeket ismeri, és ezeknek érvényt is tud szerezni, senkit sem fog.

De joggal meg sem követelhetjük, hogy Bánffy-ék védjék meg vitalis érdekeinket. Az a kormány, melynek minden idejét és gondját letoglatja az a nehéz küzdelem, melyet saját existenciájára érdekében folytat, érdemlegesen nem foglalkozhatik azon kérdésekkel, melyek feláldozása nélkül okvetlenül kell hogy megoldást nyerjenek. Tekintélye meg van csorbítva, a szükséges erőt nem fejtheti ki és ezt az osztrákok ép úgy tudják, mint mi. Az ország ezeréves ünnepe nem a szabadelvű párt, hanem a nemzet ügyét képezte, a szabadelvűség mégis mereven utasította vissza a bármely részről jövő közreműködést, nehogy a szabadelvűség csorbát szenvedjen. Így vagyunk a gazdasági kiegyezéssel is. A Bánffy-kormány ezt a legsajátabb ügyének tekinti és mellékesnek tartja, hogy jól vagy rosszul végzi-e el. Innét a titkolózódás és homály, mely a kiegyezési kérdésben a magyar kormány álláspontját jellegzi. A taktika nem enged bepillantást a kormány igazi szándékaiba, ez a sötétben való bujkálás pedig alig lehet alkalmas arra, hogy bizalmat öntsön a nemzetbe kormányra iránt.

Pedig a magyar kormány csakis erre a bizalomra támaszkodva fogja megoldhatni azokat a kérdéseket, melyek anyagi érdekeinket megóvhatják. Az ország hitelügyeit biztos alapra csak akkor fogja fektetni, ha a kiegyezési kérdésben a bankügyet illetőleg a magyarországi tényezőknek biztosított döntő befolyást az ország hitelügyei megállapítására.

A mezőgazdasági érdekek védelmét nem fogja vámtarifáink módosítása nélkül biztosítani. Az ipari vámok ne csak az osztrák, hanem a magyar iparcikknek is szolgáljanak védelméül; a mezőgazdasági termények oly védelemben részesüljenek, mint Ausztriában az iparcikknek. A fogyasztási adórendszer csak akkor fogja anyagi érdekeinket előmozdítani, ha visszazerezzük örendelkezési jogunkat togyasztási adóink felett. Tekintettel pedig az általános mezőgazdasági depresszióra, a magyar kormányknak a kvóta leszállítására való törekvését kellett volna a kiegyezési tárgyalások alatt kidomborítani. De hiába a taktika sem a kvóta, sem egyéb kérdésben nem engedett nyílt bepillantást a kormány terveibe. Azaz, hogy azt mondják, a kvótának magyar részről történő fölemelésére nézve már megalkudtak, de erről is majd csak ősszel a törvényhozási kampagne alkalmával lesz szerencsénk tudomást vehetni, mikor Bánffynak hű szabadelvű pártja mindent készséggel megszavaz.

Reméltük, hogy a Bánffy-kormányknak a kiegyezés kérdésében majd csak számolnia kell a nemzet közvéleményével, mely az ország gazdasági érdekei védelmét követeli. Csalódtunk. A Bánffy-kormány ezt is eltaktikázta. Nincs nemzeti közvélemény, csak szabadelvű párt. Evvel meg majd csak elvégzi Bánffy a dolgát, mert a szabadelvű párt egyik része a kiegyezési kérdés fontosságát mérlegelni sem tudja, a másik rész pedig mandátum és konzertját a legkiáltóbb gazdasági falzumot is igazság gyanánt veszi be.]

* A kisipar érdeke. A kisipar érdekében július 23-án ismét tanácskozás volt a kereskedelmi miniszter elnöklété alatt. Ezzel egyúttal be is fejezték volna tudósításunkat, mert az utolsó harmadik év alatt a hasonló tanácskozások gyakran megújultak, a nélkül, hogy csak egy lépéssel is előre vitték volna a

kisiparosok érdekeit. Nemcsak, hogy előbbre nem vitték a kisipart ez idő alatt, de a nagy tőke protezzálásával, állami segítségben részesítésével, a hogy fejlődött a gyáripár, egy hanyatlott, önmagára hagyatva, a kisipar. A botlások és tapogatózások teréről ez a kormány sem tud letérni és bizonyos immár, hogy a kisiparos érdeket is egyedül a néppárt fogja fölkarolni. Még költségtérítésben utalt Dániel miniszter arra, hogy a kisiparosok hitelkérdésének rendezésére a budapesti takarékpénztár és zálogköcsön-intézetnél 400 ezer korona áll készen. Ez a kijelentés azonban, olyan „nesze semmi, fogd meg jól”-féle biztatás volt, mert kisiparosaink ebből az összegből egy krajczért sem láttak a mai napig, mert az intézet fölfeleli olyanok, hogy azt egyetlen kisiparos sem teljesítheti. A július 23-iki tárgyalás ezt az akadályt lett volna hivatva elhárítani, az eredmény azonban az, hogy a kereskedelmi miniszter nagy bölcsen kijelentette, hogy immár „felokosodott” és egy másik tanácskozára bízta a pozitív eredményt. Történt pedig ez annak következtében, hogy a hitelintézet képviselői azt mondták, hogy ők a kormány által rendelkezésre bocsátandó összeget „hajlandók szerényebb mértékben munkába venni,” de az előálló veszteségért a felelősséget el nem vállalják. Ezzel szemben az ipartestületek képviselői azt kívánták, — egész jogosan — hogy a kisiparosok részére külön intézetet létesítsenek. Az ennek kapcsán kitéjtelt eszmecsere aztán felokosította a minisztert, de mint már említettük, további részletekbe nem bocsátkozott s az ő véleményének kimondását egy újabb tanácskozás alkalmára tartotta fenn. Ezt a tanácskozás mind valószerűsége szerint a már nem ismeretlen módon ismét egy újabb tanácskozás fogja követni. Így foly majd a játék egész a választások utánig, hogy sakba tartásák e mézes madzaggal a kisiparosokat is, nehogy ellenzéki álláspontjukkal eljárszák a kormány jóindulatát. De hát hiábavaló a ravaszkodás! Ismeri már minden kisiparos nálunk a nagy tőkét protezzáló Bánffy-kormány jóindulatát, s az ilyen bujósdiak nem ül fel már senki.

* Mit jövedelmez a buzatermés. A jelenlegi gazdasági viszonyok megítélésére legalkalmasabb, a buzatermés jövedelmezőségének kimutatása. Az a jó idő, a mikor a buza ára 14 frt volt métermázsánként, rég letűnt. Ma a buza ára nem emelkedik magasabbra 7 frtnál. Igaz, hogy az idöben mikor a buza ára 14 frt volt, a föld az oszkerü gazdálkodás hiányában nem hozott hektáronként 7—8 métermázsánál több termést s így a bruttó jövedelem nem volt több hektáronként 85—90 forintnál. De az akkori viszonyoknak megfelelően ebből a gazdának 15—20 frt volt a tiszta jövedelme. A földek termőképességének emelésével ma 13—14 métermázsra termést is produkálnak hektáronként, a mely a 7 frtos ár mellett is 90—100 frtos bruttó jövedelmet tesz ki. Igen ám, de a kezelési költségek s a közterhek emelkedése folytán a bruttó jövedelemből csak 5—6 frt marad a meg tiszta jövedelmül a gazdának. E szomorú viszonyokon csak úgy lehetne segíteni, ha egy részt oszkerü gazdasági politikával a buza árát emelni volnánk képesek, másrészt pedig a föld termőképességét annyira kellene fejleszteni, hogy hektáronként 20 métermázsra termést is kihozassunk.

— A tokaji termés. Örvedetes hírről veszünk tudósítást. A híres tokaji szőlőkben, melyeket a filloxera pusztítása miatt újra kellett ültetni, az idén oly bőséges lesz a termés, mint 20 évvel ezelőtt, mikor még semmi baj sem fenyegette a híres tokaji szőlőket.

* Szőlőmoly. A szőlős gazdák általános nézete az volt, hogy a szőlőmoly az egész hazában máshol nem pusztít csak a budai kertszőlőkben. Az alapos vizsgálat azonban kiderítette, hogy bizony az ország több megyéjében, így Fejér, Zala, Bács-Bodrogh, Torontál és Tolnavármegyékben, — ha nem is nagymértékben, — de mégis mutatkozik. Ráczaalmáson is mutatkozik, — mint levelezőnk írja, — de még ezideig oly csekély kárt okozott, hogy nem is jöhet figyelembe. Sokkal inkább figyelmet érdemel azonban a zöld cserebogár és a

kendermag bogár, melyek óriási mennyiségben mutatkoznak a szőlőkben és roppant sok kárt okoznak.

* Az aratás Moór és vidékén. Moór és vidéke nagybárra már elvégezték az aratást s az eredmény özi vetés, buza és rozs szalmára nézve nem kielégítő. A szem igen szép és kifejlődött s így van kilátás arra, hogy jól fog fizetni. Az árpa ugy szemre, mint szalmára nézve jónak mondható. A kukorica, krumpli és répa kitűnően állnak eddig. A borteremés is ugy mennyiségre és minőségre nézve szép eredménytel kecsegteti a gazdákat.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

T. B. Német-Ürög. Az bizony sajtóhiba volt. Nagyon elismerjük mi a közönség méltatlankodásának jogosultságát. Nem vagyunk elfogultak. Azért legyen szabad védelmünkre felhozni, hogy mi velünk is ugy bánik a közönség mint a rendőrséggel. Ezer és ezer betű van egymás mellett jól kiadva, anélkül, hogy azt észre vennék olvasó, de ha egy betű véletlenül elcsúszik azonnal jön a felszólítás a jogos méltatlankodás. Így vagyunk a rendőrséggel is. Ugyan ki tudja be nekik érdemül, hogy naponta ezer és ezer ember nyugodtan hajlja le fejét? De ha valahonnan pár azéket ellopnak, azonnal kész a veszedelem, s vádoljuk őket semmi tévesséssel és ébirtelenséggel. Bizony sok idő telik el addig, míg megtanulunk foglaltatni igazságosaknak lenni.

Balatoni. Tudósítását nagy köszönettel, de kissé elkésve vettük, mert az érdekes közvilágról már egy nappal előbb — kedden — értesültünk. Eltűtünk azonban mert érdekes megfigyeléseket tartalmaz, melyeknek alkalomadtán hasznát vehetjük. Köszönet.

Sz. J. N.-P.erkáta. Mint mindig, most is a legszorgalmasabb és legpontosabb. Kollegiális üdvözlötünket küldjük fáradhatatlan munkatársainknak.

P. A. Hatvan-pusztá. A sok tudósítást köszönjük. Csak aztán a jégvárás valahogy a munka kedvét le ne hűtse. Üdvözlét.

K. L. M. o. r. Tudósítását felhasználtuk. Várjuk a többit.

VASUTI ÚJ MENETREND.

— Érvényes 1896. június 1-től. —

Budapest—Székesfejérvár—N.-Kanizsa.

indul	érkezik	indul	érkezik
Gyorsv.: 7:00 reg.	8:30 d.e.	8:40 d.e.	11:45 d.e.
Szem.v.: 7:10 reg.	9:16 d.e.	9:26 d.e.	1:39 d.u.
Vegy.v.: 11:50 reg.	3:16 d.u.	—	—
Szem.v.: 4:50 d.u.	6:35 d.u.	6:46 d.u.	7:52 d.u.*
Vegy.v.: 2:25 d.u.	4:27 d.u.	4:33 d.u.	8:55 este
Gyorsv.: 7:45 este	9:11 este	9:18 este	12:10 éjjel
Szem.v.: 9:25 este	11:33 este	11:43 este	3:52 éjjel

N.-Kanizsa—Székesfejérvár—Budapest.

indul	érkezik	indul	érkezik
Szem.v.: 12:15 éjjel	4:16 reg.	4:24 reg.	6:29 d.e.
Vegy.v.: —	—	6:15 reg.	8:25 d.e.
Gyorsv.: 5:47 reg.	8:39 reg.	8:49 reg.	10:10 d.e.
Vegy.v.: 10:00 d.e.	2:10 d.u.	2:35 d.u.	4:31 d.u.
Szem.v.: 2:00 d.u.	6:00 d.u.	6:08 este	8:12 este
Gyorsv.: 5:06 d.u.	8:00 este	8:15 este	9:40 este
Sz. v.: 8:42** d.u.	9:39 este	9:49 este	11:25 este

Sz.-Fejérvár—Veszprém. Veszprém.—Sz.-Fejérvár.

indul	érkezik	indul	érkezik
Szem.v.: 5:20 d.e.	8:03 d.e.	4:19 reg.	6:— d.e.
" " 9:34 d.e.	10:52 d.e.	7:08 reg.	8:34 d.e.
" " 1:— d.u.	2:33 d.u.	4:43 d.u.	5:53 d.u.
" " 9:27 este	11:— este	7:19 este	10:09 este

** Csak Siófokig közeledik.
** Siófokról indul.

A Veszprémből este 7:19-kor induló vonat csak vasárnap, ünnepnap és csütörtökön közeledik.

A Balatontavi gőchajózási részv. társulat menetrendje.

Siófok-Balatonfüred-Almádi-Kenese és vissza.				
Siófok	9:50,	12,—,	8:15,	6:15
Balatonfüred	10:45,	1:20,	9:30,	7:15
Alsó-Eörs*	—	2,—,	—	—
Almádi	—	2:20,	10:30,	—
Almádi	—	—	5:35,	—
Alsó-Eörs	5:15,	—	6,—,	—
Balatonfüred	6:15,	10:55,	7,—,	7:20
Siófok	7:15,	11:50,	8,—,	8:20

Boglár-Révfülp-Badacsony és vissza.

Boglár	12-15,	3-30,	7-20,	10-35
Révfülp	12-50,	4-—,	7-50,	11-—
Badacsony	1-40,	5-—,	—	—

Siófok-B.-Füred-Boglár-Révfülp-Badacsony-Keszthely és vissza.

Siófok minden pént.	5-—,	5-40,	szerd.	5-—,	csüt.	—
B.-Füred " " "	6-—,	6-50,	"	6-20,	"	—
Boglár " " "	—	9-5,	"	8-30,	"	—
Révfülp " " "	8-20,	9-35,	"	9-—,	"	7-55
Badacsony " " "	—	10-30,	"	9-55,	"	8-50
Keszthely " " "	—	12-10,	"	11-40,	"	10-35
Minden pént. és szomb., minden szerd.						
Keszthely	6-—,	—	—	4-—,	—	—
Badacsony	7-45,	—	—	5-45	—	—
Révfülp	8-30,	—	—	6-40	—	—
Boglár	9-—,	—	—	7-10	—	—
B.-Füred	11-15,	—	—	9-25	—	—
Siófok	12-15,	—	—	10-25	—	—

* Feltételes megállás ósónak kiszállással jul. és aug. Keszthelyre jul. 1-től fogva közlekedik a hajó.

4—5 ° mellett

rendes és rendkívüli jelzalogkölesönöket kieszközöl, valamint a legbonyolódottabb conversiókat szintén 4—5 %-kal rendezli gyorsan és diszkrét, minden előleg nélkül

HERCZEG SÁNDOR
BUDAPEST,
Gyár-utca 19. szám.

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsénk Székesfehérvár város tisztelt közönségét értesíteni, hogy a légszesz **világítási, főzési, fűtési, illetve motor** czélokra való felhasználásának megkönnyítése végett hajlandók vagyunk

légszeszbevezetést lakásokban ingyen létesíteni

azon feltétel alatt, ha a megrendelő kötelezi magát a berendezés létesítésétől számított 3 éven át naponként legalább 10 kr áru légszeszt fogyasztani.

Bérbeadunk oly a legnagyobb igényeket teljesen kielégítő főzőkészülékeket, a melynek Európa világvárosaiban használatban vannak, darabonként és havonként számítandó 10 kr használati díjért. A készülék a légszeszgyárban megtekinthető, hol a legnagyobb előzékenységgel és szíves készséggel nyújtunk minden felvilágosítást.

A légszesz ára világítási czélra, mely először köbméterenként 18¹/₂ kr, most 16 krral számíttatik, minden egyéb czélra, ugymint főzéshez, fűtéshez és motorokhoz használandó gáz, mely először köbméterenként 16¹/₂ krral, később 12¹/₂ krral számíttatott

most 10 krba kerül.

Augusztus hó elsejével fog a leszállított ár érvényre emeltetni.

A székesfehérvári légszeszvilágítási társulat

MRAZ V., igazgató.

HIRDETÉSEK

felvétetnek kiadóhivatalunkban (Szt.-István-tér 1-ső szám alatt) a legjutányosabb áron.

Általános Visszatérítési Pénztár Részvénytársaság.

Elnök: Dr. MÜNNICH AURÉL.

Részvénytőke 300.000 korona.

T. Cz.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy működésünket Székesfehérvár szab. kir. város területére is kiterjesztettük. A „Visszatérítési Pénztár“ kibocsájt visszátérítési szelvényeket és kötvényeket.

Elfogad közvetlen betéteket, a legesekélyebb összeg erejéig.

Kiállít költségmentes takarékbetéti könyvecskéket, melyek az évenkénti kétszer megtartandó törlesztési huzásokban részt vesznek, úgy hogy azokra nagyobb összeg nyerhető, mint az eredeti betét volt.

Követelje tehát mindenütt, ahol készpénzzel fizet a visszátérítési szelvényeinket, melyek

költségmentes takarékbetéti jegyeket képeznek

s melyek segítségével teljesen költségmentes tőkét gyűjthet magának.

A következő kereskedőknél kaphatók költségmentes visszátérítési szelvényeink: Csernai József pék üzletében, Eckstein József varrógép, játék és látszer üzletében, Goldstein Izidor férfi-divat és kalap üzletében, Jellenek Manó kész férfi-ruha üzletében, Kráusz F. Vilmos női divat és vászon üzletében, Márkus Béla mészáros üzletében, Pinkász Zsigmond és fia fűszer nagykereskedőnél, Reinitz Lipót fűszer nagykereskedőnél, Reitman Ignác illatszer és cognac üzletében, Singer Ede könyv, zenemű és papír üzletében, Schmelzer Jákó diszmű és normbergi üzletében, Steininger Sándor női divat és vászon üzletében.

Általános Visszatérítési Pénztár Részvénytársaság
Kossuth Lajos-utca 19. szám.